

Gefascineerd kijken naar een stil leven

Goes,
't Beest

'Herberts Aquarium', door Servaes Nelissen. Regie-advies van Porgy Franssen.

door Willem Nijssen

De mooiste kunst trekt cirkeltjes rond het onzegbare. Genres die het moeten hebben van het zwijgen, lijken op dat éne punt een beetje bevoorrecht. Ik denk nu aan mime, en in mindere mate aan poppenspel. Die beide zitten verweven in 'Herberts Aquarium'. Een eenvoudig verhaaltje, dat als verhaaltje ook al veel met de stilte van doen heeft. Want het gaat over een nachtportier, en als alles goed gaat beleven nachtportiers menig zwijzaam uur.

Herberts aquarium is zijn portiersloge. Met daarin een paar monitors, een telefoon en een koffiezetapparaat. Zo af en toe komt een oud mannetje langs, dat waakt bij het bed van zijn stervende vrouw. En een paar keer is er telefonisch contact met een van de nachtzusters. Herbert -die nog een blauwe maandag kunstenaar is geweest- vermaakt zich tussendoor met fantasiegesprekken. Met een lap en een bril of met een baseball-pet creëert hij een gesprekspartner voor trage lege gesprekken uit het holst van de nacht.

Zeeuwse Courant
28-01-2000

Tegen het einde van het spel lopen alle draden ineens door elkaar. Herbert en het oude mannetje blijken dezelfde, de stervende vrouw was ooit de nachtzuster die vanwege een lekke band door Herbert achterop de fiets naar huis is gebracht. Haar laatste adem is het slot van het spel, dat op dat moment een bijzonder mooie sereniteit bereikt. In het eerste zonlicht van een nieuwe dag wordt even tastbaar, dat 'groots en meeslepend leven' meer met puzzelen (101 Dalmatiërs, aan twee kanten bedrukt) te maken heeft dan met iets anders.

Dat oude mannetje, die oude Herbert, is een nog mooiere creatie dan de jonge, die wel met scheve bravour een seksscène met de nachtzuster imiteert maar eigenlijk nog niet zo zeker in zijn schoenen staat. De oude wel, die weet wat telt in het leven. Dat is niet veel, maar het moet wel allemaal kloppen. Als je er even niet bent, moet er een bordje staan met 'Ben zo terug'. Dan weten de mensen waar ze aan toe zijn. Oude Herbert weet dat ook: hij is toe aan de koude handdruk van de dood.

Servaes Nelissen maakt prachtige personages. De oude Herbert friemelt zenuwachtig aan zijn jasje, kijkt een beetje schichtig, lijkt broos maar heeft toch een eigenaardige vitaliteit. Hij is bijna verlegen, maar toch zo sympathiek dat hij de hele route naar de polikliniek uitlegt. Hij is saai, maar glundert bij het gezegde van zijn vrouw: „Beter een saaie piet dan een kwaai piet.” Hij is ten voeten uit levensecht. En dat is jonge Herbert ook. Een vleugje stoerdoen, een hoop verveling, halfoprechte belangstelling voor de langsschuifelende tobbers die niet kunnen slapen, een beetje wilde creativiteit voor gekke neurie-deuntjes.

'Herberts Aquarium' is een mooi stilleven, waar je vanwege de zeer fijne en humoristische alledag-observaties die er uit spreken, een aardig tijdje gefascineerd naar kunt kijken, gaandeweg het besef van tijd verliezend. Maar het meest boeiende is toch wel, dat je er heel langzaam een schuchtere, zeer eenvoudige maar praktische filosofie uit naar boven voelt komen. Er is niet veel te halen uit het leven, maar dat kleine beetje moet je nemen zoals het komt. Zo is Herbert oud geworden. Hij kan zich net zo gemakkelijk overgeven aan de dood als aan het leven.